

raziskave kažejo, da lahko imajo pogovori z drugimi osebami zblíževalno in razbremenilno funkcijo in utegnejo prispevati k razpoloženju sogovornikov. Namen pričujoče raziskave je proučiti vlogo pogovora o pozitivnih in negativnih zasebnih dogodkih s sodelavci pri subjektivnem blagostanju in delovni učinkovitosti. Raziskava je temeljila na domnevah teorije afektivnih dogodkov (angl. affective events theory), ki predpostavlja, da bodo posamezni pozitivni ali negativni dogodki pri delu izzvali pozitivna oziroma negativna razpoloženska stanja ter posledično višjo oziroma nižjo učinkovitost. V kontekstu interakcije z drugimi pa lahko prihaja tudi do prenosa izkušenj z ene osebe na drugo. Med sodelavci je tako mogoče predpostaviti, da bo pogovor o zasebnih dogodkih povezan tako z lastnim blagostanjem in učinkovitostjo kot z blagostanjem in učinkovitostjo sodelavca. Omenjene domneve so bile raziskane s pomočjo vzorca 110 parov sodelavcev ($N=220$) iz različnih delovnih organizacij, pri čemer je vsak udeleženec izročil vprašalnik sodelavcu, s katerim je v najpogostejši interakciji. Analize, ki so temeljile na upoštevanju soodvisnosti parov sodelavcev in napovedi lastnih spremenljivk ter spremenljivk druge osebe (angl. actor-partner interdependence model), so delno potrdile predpostavljeno smer razmišljanja tako za pogovore o pozitivnih kot za pogovore o negativnih dogodkih. Na podlagi rezultatov je mogoče zaključiti, da zasebnega in delovnega življenja ni nujno potrebno razmejiti in da zasebni pogovori med sodelavci lahko celo krepijo delovno učinkovitost.

Slovenska priredba in standardizacija četrte izdaje wechslerjeve lestvice inteligentnosti za odrasle (WAIS-IV): od podpisa pogodbe do izdaje

Dušica Boben, David Gosar
Center za psihodiagnostična sredstva, d. o. o.,
e-mail: dusica.boben@center-pds.si

Wechslerjeva lestvica inteligentnosti za odrasle – četrta izdaja (WAIS-IV) je individualno uporaben klinični instrument, namenjen ocenjevanju kognitivne sposobnosti mladostnikov in odraslih od starosti 16 let in 0 mesecev do 90 let in 11 mesecev. Četrta izdaja se od druge, ki jo poznamo v Sloveniji, že zelo razlikuje. Prenovljena oz. poenostavljena je testna struktura; večji poudarek je na indeksnih rezultatih, ki odražajo storitev testiranca v ločenih področjih kognitivnega funkcioniranja. WAIS-IV sestavlja 15 podtestov. Devet podtestov je enakih kot v WB-II (oz. dvanajst iz WAIS-III), novi pa so: Matrice, Iskanje simbolov, Zaporedja črk in števil, Sestavljanke, Uteži in Iskanje likov. Prirejeno lestvico smo preizkušali na vzorcu 686 oseb, starih od 16 do 85 let, stratificiranih po spolu, starosti in izobrazbi, primerljivi s popisom prebivalstva v Sloveniji. Priredba, standardizacija in normalizacija je potekala po mednarodnih smernicah (ITC) in bila skrbno nadzorovana s strani strokovnjakov založbe, ki ima avtorske pravice. V prispevku bomo predstavili postopek priredbe od podpisa pogodbe, preko dela ekspertov klinične psihologije, pilotske študije, izbora vzorca do končnih rezultatov.

Slovenska priredba in standardizacija četrte izdaje Wechslerjeve lestvice inteligentnosti za odrasle (WAIS-IV): psihometrične značilnosti in inferenčno normiranje

David Gosar, Dušica Boben
Klinični oddelek za otroško, mladostniško in razvojno nevrologijo,
Pediatrska klinika, UKC Ljubljana,
e-mail: DavidGosar@yahoo.com

Wechslerjeva lestvica inteligentnosti za odrasle – četrta izdaja (WAIS-IV) je namenjena ocenjevanju kognitivnih sposobnosti mladostnikov in odraslih. V sklopu slovenske priredbe WAIS-IV smo s pomočjo podatkov 686 oseb med 16 in 86 letom starosti podrobneje raziskali njegove psihometrične značilnosti ter s pomočjo procesa inferenčnega normiranja (Zhu in Chen, 2011) pripravili normativne referenčne vrednosti. Pri tem smo med drugim z uporabo sodobnih pristopov teorije odgovora na postavko (Chalmers, 2012) dobili vpogled v to, kako natančno lahko s posameznimi nalogami ocenimo kognitivne sposobnosti glede starost, spol in druge demografske značilnosti. Na ta način smo tudi podrobneje opredelili, kako se zanesljivost ugotovitev osnovanih na posamezni nalogi (npr. podtestu Računanje) razlikuje pri posamezniku s povprečnimi (npr. $\theta = 0.5$, $r_{xx} = .92$) in izrazito podpovprečnimi sposobnostmi (npr. $\theta = -3.5$, $r_{xx} = .65$). Skupaj z analizami vpliva demografskih značilnosti na 5-faktorsko latentno strukturo (nadredni g-faktor in 4 specifični faktorji) so opravljene analize tudi ponudile podrobnejši vpogled v starostne spremembe v izraženosti in strukturi kognitivnih sposobnosti. Skladno s prehodnimi študijami (npr. Baxendale, 2011) smo ugotovili, da s starostjo hitreje upadajo hitrost miselne obdelave ter vidno-prostorsko sklepanje, manj pa besedne sposobnosti, še posebej pri najbolj izobraženih. V strukturi kognitivnih sposobnosti smo pri starejših od 69 let poleg tega zaznali višjo nasičenost g-faktorja s hitrostjo procesiranja. Naše ugotovitve o razvoju spoznavnih sposobnosti so olajšale proces inferenčnega normiranja. Obenem nas je tak pristop k normiranju opozoril na potrebo po teorijah, ki ne opredeljujejo le povprečnih starostnih sprememb v kognitivnih sposobnostih, temveč bolje pojasnjujejo njihovo celotno variabilnost preko starosti.

Praktične izkušnje z uporabo Vprašalnika za oceno osebnosti (PAI): problem postavk v nikalni obliki

Darja Škrila Čuš, Borjana Kremžar Jovanović
Oddelek za psihiatrijo, Univerzitetni klinični center Maribor,
e-mail: darja.skrila@ukc-mb.si

V prispevku je predstavljen nekaj izkušenj z uporabo Vprašalnika za oceno osebnosti (PAI) pri bolnikih, obravnavanih na Oddelku za psihiatrijo Univerzitetnega kliničnega centra Maribor. Na osnovi opažanj povišanih rezultatov na klinični lestvici Težave z drogami pri bolnikih, ki tovrstnih težav nimajo, sta avtorici domnevali, da gre za problem razumevanja postavk v nikalni obliki oz. razumevanja, kako se nanje odgovori (npr. za postavko »Nikoli

si ne pomagam z drogo, da bi se lažje soočil s svetom,« bolniki, ki nimajo težav z drogami, označijo odgovor »Ni res.«) Da bi to hipotezo preverili, sta na vzorcu 150 PAI izločili postavke lestvice DRG in izračunali notranjo skladnost lestvice (alfa koeficient) za skupino oseb, ki v anamnezi poročajo o jemanju drog, in skupino oseb, ki jemanje drog zanikajo. Avtorici v prispevku obravnavata tematiko tovrstnih postavk v vprašalnikih za oceno osebnosti, predstavita rezultate preliminarne analize na vzorcu bolnikov, ki sta jih obravnavali, in predstavita nekaj primerov iz klinične prakse.